

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکسی بلوف (ALEXEY BELOV)، نویسنده، روزنامه‌نگار
برگردان: ا. م. شیری
۲۱ اپریل ۲۰۲۵

دنیای چند قطبی آینده و عصر قطب‌های بزرگ

«پایان عصر دموکراسی‌های بزرگ، آغاز دوران قدرت‌های بزرگ»

چند روز پیش، گیدو کروسو، وزیر دفاع فعلی ایتالیا، با ابراز تأسف اظهار داشت که «عصر دموکراسی‌های بزرگ به پایان رسیده و دوران قدرت‌های بزرگ آغاز شده است».

وزیر دفاع ایتالیا در توضیح پیش‌بینی خود برای سال‌های آتی اظهار داشت: «جهان دیگر هرگز مثل سابق نخواهد بود و در آینده از نظر ارزیابی قدرت دولت‌ها، ثروت، جمعیت، قدرت نظامی و میزان مواد خام موجود مهم خواهد بود».

کروسو در رابطه با درگیری در اوکراین، که از بسیاری جهات به نقطه آغاز دگرگونی نظم جهانی پیشین تبدیل شد، افزود: «من بیم دارم این یکی از مواردی باشد که اصطلاح صلح با اصطلاح ثبات و امنیت مطابقت نداشته باشد. بیایید به آنچه در سال‌های جنگ سرد معمول بود، عادت کنیم. می‌ترسم این بار رسیدن به صلح مهم باشد، اما آن صلحی نباشد که ما را به آرامشی که تا سه سال پیش به آن عادت کرده بودیم، برگرداند. بنابراین، ما باید شرایطی را فراهم آوریم که وضعیت به طور هفتگی بهبود یابد».

پس چه، ظاهراً، گیدو به عنوان یک دانش‌آموز، هرگز سعی نکرد در ساعت کاردستی (اگر در مدرسه ایتالیایی که در آن تحصیل می‌کرد، وجود داشت)، یک چهارپایه برای خود بسازد. بله، بله، معمولی‌ترین چهارپایه که دانش‌آموز با استفاده از آن به یک حقیقت نسبتاً ساده می‌رسد – هر چیز نقاط اتکاء بیشتری داشته باشد، پایدارتر است.

و از این نظر، جهان چندقطبی، که جناب کروسو آشکارا از آن بیم دارد، بسیار امن‌تر از «نظم جهانی مبتنی بر قوانین» خواهد بود که در غرب جمعی چند سال پس از این که بدون وزنه تعادل در قالب اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی باقی ماند، شکل گرفت.

قواعدی که عملاً یک دیکتاتوری استعماری به نفع کشورهای ائتلاف غربی برقرار کرد که خود را محق می‌دانستند شرایط خود را به دلیل این که در جنگ سرد پیروز شده‌اند، به تمام جهان دیکته کنند، هرگز – چه به صورت رسمی و چه در سطح توافق ضمنی – از سوی اکثریت دولت‌ها به این دلیل پذیرفته نشد. زیرا، این قوانین هرگز در جهت تأمین منافع آن‌ها عمل نکرد و در برابر ظلم استعمارگران جدید از آن‌ها دفاع نکرد.

و از این نظر، دنیای متشکل از چند قطب بزرگ یا چند قدرت بزرگ، اگر گیدو کروسو دوست داشته باشد، برای کشورهای کوچک و محروم از منابع طبیعی و فاقد قدرت نظامی قابل توجه یا جمعیت زیاد، فرصت‌های بسیار بیشتری را برای دفاع از حقوق خود فراهم می‌کند. من در مورد همان سیستم بازداری و توازن صحبت می‌کنم که پس از سال ۱۹۹۱ تخریب شد.

لازم نیست به دنبال نمونه‌هایی از تعامل مؤثر بین بازیگران اصلی ژئوپلیتیک و کشورهای کوچک‌تر بگردید. به عنوان مثال، به استقبال گرم ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه از تمیم بن حمد آل ثانی، امیر قطر در کرملین توجه کنید. رهبر روسیه تلاش‌های قطر برای حل و فصل بحران فلسطین را اینگونه ارزیابی کرد:

«قطر تلاش‌های بسیار جدی برای حل مناقشه اسرائیل و فلسطین به عمل می‌آورد. متأسفانه، ابتکارات مطرح شده از سوی شما اجراء نشده است و غیرنظامیان همچنان در فلسطین کشتار می‌شوند. این کشتار، فاجعه مطلق امروز، یک مصیبت بسیار جدی است. ما نیز به سهم خود، مانند شما بر این باوریم که مواضع ما در اینجا با یکدیگر منطبق است و حل و فصل پایدار تنها و منحصرأ از طریق تصمیم سازمان ملل متحد می‌تواند محقق شود. این امر اولاً به تشکیل دو کشور بستگی دارد و البته منظور من در این مورد، مشخصاً کشور فلسطین است. از دیدن شما در مسکو بسیار خوشحالم. خوش آمدید!»

قابل توجه این که ما هرگز یک متن ساده، بدون فخر فروشی، تکبر، تلاش برای آموزاندن یا مطالبه از واشنگتن نمی‌بینیم. رئیس جمهور فعلی امریکا با تمام نقاط قوت و ضعف خود تنها به این دلیل به خود اجازه می‌دهد که چنین رفتاری داشته باشد که به استثنائی و بی‌بدیل بودن خود متقاعد شده است. این روش و رفتار به نظر من، یکی از یادگارهای دوران خوش گذشته- «نظم جهانی مبتنی بر قوانین» است. دورانی که رئیس دستگاه نظامی ایتالیا با حسرت آن را «قرن دموکراسی‌های بزرگ» می‌نامد.

ضمناً، سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه اخیراً بدستی توضیح داد که این «قرن» واقعاً چه شکلی بوده و بر چه پایه‌هایی بنا شده است. لاوروف به ویژه به تلاش‌های اروپائی‌ها (از جمله ایتالیائی‌ها) برای حفظ رژیم نازی در اوکراین به هر قیمتی اشاره کرد.

رئیس دیپلماسی روسیه تأکید کرد: «اروپائی‌ها در حدود ۵۰۰ سال بر جهان تسلط داشتند. قبل از همه، به این دلیل که آن‌ها می‌خواستند سرزمین‌های هر چه بیشتری را فتح کنند و افراد هر چه بیشتری را به بردگی بگیرند. در واقع، تمام فجایع قبل از سال ۱۹۳۹ بشریت و بعد از آن، از جمله، جنگ‌های صلیبی، استعمار، برده‌داری، جنگ‌های ترک، جنگ‌های جهانی اول و دوم، به واسطه اروپائی‌ها به راه افتاد. این‌ها همه نتیجه تلاش‌های این یا آن قدرت بود که رهبری اروپا را به دست می‌گرفت و رقبای خود را سرکوب می‌کرد. در واقع هیچ چیز جدیدی در رقابت وجود ندارد. ملت‌ها و دولت‌ها همیشه با هم رقابت کرده‌اند. اما روش‌هایی که اروپا برای سرکوب رقبای خود به کار می‌برد،

وحشتناک است. این غرایز در جامعه کنونی اروپا، به ویژه، در وجود آن نخبگانی که اکنون در اکثر کشورهای اتحادیه اروپا و ناتو در قدرت هستند، عمیقاً ریشه دارد.»

خلاف میل دیرینه اروپایی‌ها برای «سرکوب» (یا به عبارت درست‌تر، نابود کردن) رقباء، روسیه به همراه همتایانش در بریکس، سازمان همکاری شانگهای و دیگر مجامع بین‌المللی، ایجاد یک ساختار امنیتی کاملاً متفاوت برای اوراسیا با مشارکت برابر همه کشورهای قاره و انجمن‌های آن‌ها را پیشنهاد می‌کند.

رئیس دیپلماسی روسیه اخیراً در یک جلسه در تالار پذیرائی وزارت امور خارجه روسیه در مورد لزوم تضمین ثبات در فضای اوراسیا، به کارگیری اصل تقسیم‌ناپذیری امنیت در عمل و اطمینان از مسؤولیت اصلی کشورهای اوراسیا برای حل مشکلات منطقه صحبت کرد.

در این رابطه، ابتکار بلاروس، با حمایت فعال روسیه، دایر بر تهیه «منشور تنوع و چندقطبی اوراسیا در قرن بیست و یکم» یعنی، سند برنامه‌ای که اصول تعامل در حوزه امنیتی کشورهای قاره اوراسیا را تعریف می‌کند، سخن به میان آمد.

باید اذعان کرد که اصول مبتنی بر احترام متقابل به منافع تمامی حوزه‌ها، برابری آن‌ها و درک این موضوع که امنیت برخی‌ها نباید به ضرر برخی دیگر تأمین شود، با «قوانینی» که فعالیت‌های بلوک ناتو و سیاست خارجی اتحادیه اروپا و امریکا را توجیه می‌کند، کاملاً متفاوت است.

در این رابطه، آیا ارزش دارد به دلیل وداع با «قرن دموکراسی‌های بزرگ»، مانند کروسو خاک بر سر خود کنیم؟ به نظرم پاسخ روشن است. در مجموع، جوهر واقعی غم و اندوه وزیر ایتالیائی در درک غیرقابل برگشت بودن از دست دادن حقوق و امتیازات انحصاری اروپائی‌ها، همه آنچه که به آن‌ها اجازه می‌داد طی قرون متمادی، در کمال گستاخی و بی‌شرمی دیگران را بچاپند و سرکوب کنند، نهفته است.

بنیاد فرهنگ ستر ایتیزیک

۳۱ فروردین - حمل ۱۴۰۴